

PALUCH (19) *sb m*

paluch (4), **paluchy** *w pl t* (15) [*w znac. 1.b. i 2.*].

[-a-, -ã-].

sg N paluch (2). ◇ *G* Palucha (1), Paluch (1) *ZapWar*. ◇ *pl N* paluchy (11). ◇ *G* paluch(o)w (2). ◇ [D paluchom.] ◇ *I* paluchami (1), paluchy (1) *FalZioł* (1:1); [-ami], -(a)mi.

Sł stp: paluchy, Cn brak, Linde także XVII(XVIII) – XIX w.

1. *To, co się wkłada na palce lub ręce* (3) :

a. *Naparstek; dactylotheca, digitale Calep* (2) : Dactylotheca [...] pro tegumento manus, vel digitorum sumitur. Paliuch. *Calep* 286a, 323b.

b. *pl t Kajdany* (1) : Manica – Rękaw. Manicae etiam dicuntur manuum vincla [...] Paluchi, pętoręczne. *Calep* 635b.

2. *bot. Colchicum autumnale L. (Rost); zimowit jesienny, bylina z rodziny liliowatych (Liliaceae); Colchicum, Ephemeron Calep* (14) : Hermodactilus. Paluchy. *FalZioł* [+3]d; PAluchy/ ieft ziele ktore kwitnie na oštátku iefieni *FalZioł* I 62d; gdy przilożyłz paluchow/ lipkie wilkołci wygania *FalZioł* I 66b, I 62d [2 r.], 63a *žp*, 142c, II 135b, V 94, 101, 113v; *Calep* 214a, 366a; [Páluchámi niešťufznie/ Zimowit zowá *SienHerb* L#, 552 [2 r.] (*Linde*)].

Wyrażenie: »korzeń paluchow« (1): Też korzeń tich paluchow ma mocz pryciągaiącą/ trawiącą y rošpádzaiącą. *FalZioł* I 63b.

[*Szereg: »paluchy abo późne sasanki«: (nagł) Páluchy ábo pozne fafánki Colchicum [...] (-) PAluchy/ ieft ziele ktore kwitnie ná oštátku iefieni SienHerb 77 (Linde).*]

3. *n-pers* (2) :

Zestawienia (2): yakom ya nyesbyl robothnego Iakvba paluch kmyeczya Swyathszego pyelaszkowa Slathethnego maczyeya Smnyeyshego pyelaszkowa *ZapWar* 1529 nr 2353; *LibMal* 1554/185.

Synonim: 2. zimowit.